

מעריך בית נדרש-

זמן והזדמנות למחנכים – תרגול על חג הסיגד

מהלך:

גוגל-

- מי יודע מה זה "שרבוט-גוגל" או דודל?

שרבוט גוגל, הידוע גם בכינוי "**דודל (Google Doodle)**" הוא איור המבוסס על הלוגו של גוגל ומוצג במקומו בעמוד הבית של אתר גוגל בשפות שונות. האיורים המשתנים מציינים את יצירתם של אישים מפורסמים בהיסטוריה, חייהם, מותם, מבליטים חגים ואירועים חשובים, או התרחשויות אקטואליות מרכזיות. נכון למאי 2014 נוצרו למעלה מ-2000 שרבוטי גוגל, חלקם עיצובים כלליים ל-google.com העולמי, וחלקם ייעודיים לדומיינים הלאומיים השונים, על-פי אירועים שונים במדינות המתאימות.

- מה מצוין בתאריך של היום בגוגל? לחפש בסמארטפונים.
- למה הם עשו את זה? מה המטרה? מה משיגים?
- לגוגל יש את הכח לקבוע אילו אירועים שווה לזכור, אילו אישים כדאי שנכיר, אילו ערכים יובילו אותנו... וטעים בתודעה שלנו בלי שנשים לב... בדומה- גם לנו כמחנכים יש השפעה גדולה על החניכים- על הידע הכללי, הערכים שיספגו וכו'.
- גוגל יודעים לנצל את הבמה וגם אני רוצה לנצל את הבמה היום ולהתייחס ל... (המועד הקרוב הבא עלינו לטובה..) חג הסיגד.

חג הסיגד-

- שאלות אמת / שקר על אתיופיה והסיגד (תוך כדי או אחרי לספר על הסיגד ובכלל להרחיב ידע על יהדות אתיופיה).
- מצגת אתיופיה
- למה לציין את הסיגד- לטעת את העולם באדם קהילה- תחושת שייכות
- יאש"ה- להביא מעולמו של המחנך
- עוגנים בעבר- האישי, הקהילתי וקהילה מרובת תרבויות
- שמים- ערכים (למשל ערכי נחישות, דבקות במטרה, אהבת מולדת..)
- עוגנים בעתיד- חלומות, הגשמת חלומות..
- דף לימוד- קריאת הקטעים- שימוש של איש חינוך בסיגד בתהליך החינוכי

ההזדמנויות שבזמן-

תאריכים ומועדים מוכתבים לנו כל הזמן (חגים, מועדים, בגרויות..) ומכתיבים את עבודתנו. האם אנחנו מרגישים כפופים ללוח השנה? האם אנחנו עובדים אצלו או הוא עובד אצלנו? האם אנחנו מצליחים להוביל את אירועי הלוח, לזהות הזדמנויות ולהשתמש בהן?

גוגל מנצלים את הבמה, אני ניצלתי אותה בעזרת חג הסיגד, בואו נעשה תרגיל ותחשבו איך אתם יכולים גם לנצל לטובה את הבמה שלכם להעביר ידע שחשוב לכם, ערכים שחשובים לכם.

אם יש זמן- בחירה- שכל אחד יבחר יום שהוא רוצה לציין. יכול להיות גם רק בכתובה על הלוח את התאריך ושאלת- מי יודע מה קרה היום, תחרות חיפוש בגוגל.

רגע תשומת לב לכוח שיש ברשימת משפט על לוח בכיתה, ציון תאריך: אירוע/אישיות. המשפט נשאר גם כשאיש החינוך יצא מהכיתה/החדר.

קטע קריאה לסיום-

"אתה לא צריך שעון, זיידה, תראה כמה שעונים יש בעולם." היא הראתה לי את צלו של האקליפטוס שבגודלו, בכיוונו ובצינתו אמר תשע בבוקר, את העלעלים האדומים של הרימון, שאמרו אמצע מרס, את השן שהתנדנדה בפי ואמרה שש שנים, ואת הקמטים הקטנים שבזוויות עיניה, שריצדו ואמרו ארבעים. "אתה רואה, זיידה, ככה אתה בתוך הזמן. אם יקנו לך שעון, אתה תהיה רק על-ידו." (מאיר שלו, כימים אחדים (עמ' 97-98), תל אביב 1994).

ציוד:

כרטיסיות נכון לא נכון

שאלות ותשובות

מצגת אתיופיה

דף לימוד

נספח: שאלות ותשובות יהדות אתיופיה

1. כמה יהודים בני העדה האתיופית חיים כיום בישראל?

תשובה: כ-120,000, מתוכם כ-40,000 ילידי הארץ.

2. מתי הגיעו לראשונה יהודים מאתיופיה לארץ?

תשובה: ב-1934 הגיעו העולים הראשונים יחד עם העליות של יהודי תימן, מאריתראה האיטלקית. 1955 הגיעו קבוצה של 25 נערים ללמוד בכפר בתיא.

3. טקס הקפה האתיופי אירוע חברתי?

הכנת הקפה לטקס היא תהליך ארוך שאורך כחצי שעה, ובו מספר שלבים: בשלב הראשון קולים את פולי הקפה ומגישים אותם לשולחן הקפה, כדי שהאורחים ייהנו מריחם. לאחר שהתקרר, טוחנים את הקפה, ובמקביל מרתיחים כמות מים גדולה בקומקום.

כשהמים רותחים מוסיפים לקומקום את הקפה הטחון, ובמהלך בישולו שמים קטורת, ומביאים את ספלי הבונה.

כשהקפה מוכן, עוברים לשלב ההגשה, שבמהלכו מוזגים לאורחים שלושה ספלים בזה אחר זה, הנקראים "אוול" או "אבול", "טני" או "רג'ה" (באורומו "טונה" או "טולה") ו"ברכה". בכל פעם, לפני סבב המזיגה, מניחים את הקומקום עם מים לרתיחה.

את הבונה נוהגים לשתות פעמיים ביום: בבוקר, לפני תחילת יום העבודה, ובערב, לאחר סוף יום העבודה.

לבונה שני תפקידים:

תפקיד חברתי - הבונה מוגשת לכל אורח כחלק מהכנסת אורחים. שותים אותו במפגשים משפחתיים, אירועים וחגים. טקסים דומים ניתן למצוא גם בתרבויות האחרות, כגון בטקס הכנת ושתיית 'הקווה סאדה' הבדואי, או בטקס שתיית התה האנגלי.

תפקיד רוחני - הבונה מהווה טקס להרחקת רוחות רעות ולריפוי אנשים חולים.

4. כמה שפות מדברים באתיופיה?

83 שפות.

5. מהם קסים ומה מעמדם בארץ?

עריכת תפילות, ניהול טקסי נישואין וגירושין, ליווי נפטרים לקבורה בתפילת כפרה, הקפדה על שמירת טומאה וטהרה, ניהול משפטים בענייני דת, התערבות לשם השכנת שלום בין צדדים עוינים, הטלת סנקציות על מי שפגע במוסכמות הדתיות והחברתיות של הקהילה, חינוך ילדי הקהילה ועוד. בשלב מסוים לאחר העליה לארץ, החלו להתאגד מספר כהנות ולדרוש הכרה, החלה להישמע מחאה כנגד יחסה של הרבנות לכהנים, אך היא לא זכתה להתייחסות. בשנת 1992, החלו צעירים מקרב הקהילה, בדרישה להכרה בכהנים. לאחר זאת, המחאה זכתה להתייחסות ציבורית וממסדית רחבה.

בנובמבר 1992, המליצה ועדה ממשלתית מיוחדת בנושא, להכיר בכהנת ולשלבם במועצות הדתיות ולדרוש שיעברו קורסי רבנות שבסופם יוכרו כרבנים.

6. מה היה העיסוק העיקרי של יהודי אתיופיה באתיופיה ולמה?

מרבית הקרקעות היו שייכות לכנסייה או למנזר המקומי. מהמאה ה-15 החל תהליך הדרגתי, בו נושלו בני קהילת ביתא ישראל מאדמותיהם. היה צורך למצוא חלופות, קדרות, נפחות ואריגה.

7. אלו חגים חוגגים העדה האתיופית?

חגים הכתובים בתורה שבכתב. בידוד שימור מסורת מבית ראשון. המשנה והתלמוד לא היו ידועים להם, ולכן לא חגגו חנוכה, פורים, לג בעומר, או ט"ו בשבט שלא נזכרו בתורה.

8. מה הם הרעיונות המרכזיים של חג הסיגד?

יום של צום טהרה, והתחדשות שבמרכזו עומד טקס חידוש הברית בין האדם לאל וברכות ותפילות לגאולה. עידוד הקהילה לשמירת הזהות היהודית ואחדות.

9. מה סדר היום של חג הסיגד?

יום לפני להטהר, בחירת הר.

בחג – צום, טבילה בנהר

10. מתי נחגג חג הסיגד?

50 יום אחרי יום כיפור כ"ט בחשון.

11. כיצד נחגג חג הסיגד מאז עלו יהודי אתיופיה?

בשנות ה-80- עצרת מרכזית, תהלוכה לכותל בליווי שירה ותפילות.

כיום- טיילת ארמון הניצב.

ב2008 אישרה הכנסת את חוק חג הסיגד.

12. מה אחוז הגיוס לצה"ל בקרב יוצאי אתיופיה?

88% מהגברים יוצאי אתיופיה מתגייסים, אחוז גבוה יותר מהממוצע הכללי שהוא 75% בקירוב. מקרב הנשים 58% מתגייסות, נתון נמוך במעט מהנתון הכללי. ([מעודכן למאי 2015](#))

13. לכמה בני העדה האתיופית יש תואר אקדמי?

20% מילדי הארץ לעומת 40% בכלל החברה.

14. שיעור בעלי תעודת הבגרות בקרב יוצאי אתיופיה?

55% לעומת 75% בכלל החברה.